

host

Miloš Doležal

**ČURDA
Z HLÍNY**

tři dokumentární povídky z protektorátu

Miloš Doležal

ČURDA Z HLÍNY

/tři dokumentární povídky z protektorátu/

Miloš Doležal

ČURDA

Z HLÍNY

tři

dokumentární

povídky

z protektorátu

brno 2019

Vznik rukopisu podpořila Nadace Českého literárního fondu
a Mezinárodní visegrádský fond

© Miloš Doležal, 2019

Cover foto credit: archiv Jaroslava Čvančary

© Host — vydavatelství, s. r. o., 2019 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7577-841-3 (PDF)

Zůstanou vody, zůstanou lesy,
města zabydlí nový lid.
Někoho pověsí, jiného nepověsí
a dál se bude šťastně žít.

ZBYNĚK HEJDA: „VARIACE NA GELLNERA II“

Kde se mám ujmout mocenské pozice a využít ji, kdy mám
ustoupit a trpět, kde mám bojovat a nasadit svůj život?

KARL JASPERS

Svině Bohouš

/příběh konfidenta/

Červen 1945

Výslechová místnost Sboru národní bezpečnosti, stanice Humpolec. Přítomni člen Okresního národního výboru Emil Hrala a tři strážmistři, z nichž jeden zapisuje na psacím stroji výpověď zadrženého. Hubeného muže s vyčesanou pěšinkou uprostřed vlasů, který slabým, zbaběle zakřiknutým hlasem popisuje své chování za války. Bez sebemenší lítosti nakonec řekne: „Svoji činnost omlouvám tím, že mě můj strýc napojil na gestapáky, kteří mi slibovali, že mě dostanou z venkova do Brna nebo do Prahy, kde budu lépe placen. Víc nemám co k podotknutí.“

Jaro 1941

Dolní Cerekev, protektorátní Vysočina. Dvaatřicetiletý krejčí Bohuslav Bušta, vysoký, s popelavou tváří. Vyrůstal bez otce, který padl kdesi v Haliči ve Velké válce. Matka na něj byla od dětství krátká, nedokázala ho srovnat. Práce doma, u šicího stroje ve venkovské dílně za ložnicí, ho moc nebaví. A pracovat někde ve fabrice nebo jít do Říše na práci, na to má příliš jemné ruce. Když si stejně stará sousedka Marie Konířová jde k němu do dílny nechat vyspravit zástěru, všimne si, že nad stolem mu visí fotografie Adolfa Hitlera. „Bohouši, co to tady prosímtě máš?“ — „Máňo, ten nás všechny zachrání a spasí! A nemusíš se mě bát, na tebe nic neřeknu. A tu zástěru ti udělám, ale až po neděli.“ Bohouš si pak své krátké kaštanové vlasy načese dozadu s pěšinkou

uprostřed. Jeho pohled v zrcátku připomene Marii Konířové ukřivděné dítě. Holobrádek. Studený jak psí čumák. Holku žádnou nemá, a když se před válkou opil na taneční zábavě, jednomu z kamarádů při močení za stodolou prozradil: „Honním si ho každéj den, sem romantickej.“ V manšestrových pumpkách a dobře padnoucím saku se vydá do nedaleké Horní Cerekve, do hotelu Svoboda, který má od třicátých let pronajatý jeho vychytralý strejček František Policar. Právě u něj, v kuchyni plné uzenin a alkoholu, se od počátku protektorátu scházejí příslušníci táborského gestapa. Většinou jen ti, kteří umí česky. Policar ani Bušta německy nemluví. Přesto se přihlásí k německé národnosti. A nejen to. Divoké pitky, opulentní snídaně, zvěřinové hody, kufrы plné masa odvážené pro gestapácké paničky, žijící si v pohodlí zabraných táborských vilek. A také první udání. Ústně, písemně nebo telefonicky. Na konkurenci, na českého učitele, na ty, kteří se v lokále nachmelí a začnou vyprávět protiněmecké vtipy. Následuje zatčení a v lepším případě kriminál. Z Policara je najednou Politzar, který dostane krycí jméno Kapitán. Češe se na patku, knír holí do führerovské štětky a obléká se do rajtek a vysokých kožených bot jako jeho přítel, kriminální asistenti gestapa Kirchner, Drewo, Hudler, Mischinger. Většina z nich pochází z Jihlavska.

NSGSA

„Bohouši, tady to podepiš. Zaručuju ti, že se budeš mít rozhodně líp než s jehlou a nití. U nás si oči nezkazíš, tomu věř. Blbče, Němci to vyhraju a budem se mít dobře.“ Bohouš Bušta u strýce hoteliéra podepisuje přihlášku do NSGSA (Národně socialistická garda slovanských aktivistů), ve které stojí: „Jsem pohotový bezpodmínečně splnit program Vůdce a říšského kancléře A. Hitlera se slibem vojenské věrnosti.“ Scházejí se v sálku Politzarova hotelu, zdraví se hajlováním, čtou si Hitlerovy projevy, nechají se před

„oltáříkem“ sestaveným ze svastiky, orlic a portrétu vůdce fotit, občas je přijede povzbudit vedoucí z Jihlavy, pupkatý Löffler s masitou tváří, který však musí následně rukovat do wehrmachtu na ruskou frontu, odkud jim do Cerekve píše, aby i oni, „věrní aktivisté, vstoupili do boje s ruským bolševismem a přihlásili se na východní frontu podpořit myšlenku vítězné a věčné Germánie“. Komu by se však chtělo z tepla hotelové kuchyně do stalingradské sibérie?

Hakoši u strejce

Po okolí se už ví, že u Policara se scházejí „hakoši“ a není radno před nimi mluvit nahlas. Není to moc platné. Během roku 1941 je v Cerekvi a okolí na Politzarovo „upozornění“ zatčeno pětadvacet mužů. Třeba ponocný Havel za to, že napsal na most „Ať žije Stalin“, tesař Bílek za vyprávění frků na Göringa, zedník Němec, že je benešovec a bývalý národní socialista... Synovec Bohouš se u strýce přiučuje a stává se informátorem Sicherheitsdienstu (nacistické zpravodajské služby). Jezdí vlakem a jak lasice nastražuje uši a poslouchá, co si spolucestující vyprávějí. Na kole po soumraku objíždí okolní vsi a pod okny hospod a stavení si zapisuje, o čem se hovoří. Vše hlásí Františku Ticháčkovi, tedy teď už Franzi Tichatschkovi z německého oddělení okresního úřadu v Pelhřimově. Bohouš je aktivní i agilní, za zprávy dostane lahev koňaku, cigarety, někdy jen známky na dopisy. Na Tichatschkovu žádost napíše kostrbatým písmem svůj životopis: „Jmenuji se Bohuslav Bušta, narodil jsem se 23. 11. 1909 v Cerekvi jako syn Emanuela a Antonie, rozené Policarové, bytem č. p. 184, svobodný... Vůdci Heil!“ Za tři týdny je pozván do Tábora. Ke kriminálnímu asistentovi gestapa Karlu Kirchnerovi. Bohouš se dobře oblékne a pečlivě si před budovou u kapesního zrcátka vyčeše svou pěšinku. Padnou si do oka. Kirchner pochází z Jihlavy, je o čtyři roky mladší než

Bohouš, ale už má tři děti, Vysočinu poznal dobře a „i ten český ksindl“. Dříve býval obyčejným domovníkem a vrátným, ale udělal docela slušnou kariéru u gestapa, „mám pochopení pro vobyčejnský lidi, kteří se nebrání výzvám“, zná dobře hotel Svoboda, „máš fajn strejce, ta jeho husí paštička, víš, že německý národ potřebuje v protektorátu dobré spolupracovníky, a ty libové pářečky z Kostelce, kteří nám budou pomáhat vyčistit tenhle prostor od té židobolševické lůzy...“. Domluví se rychle. Kirchner vyplňuje kartu. Chvilí přemýšlí nad krycím jménem. Pak dostane nápad a vepíše „Zwirn“. Nit. „Jsi přeci krejčí, šikovnej krejčí, co nám bude pomáhat šít sítě.“ Bohouš dostane číslo 1 216 a pro všechny případy ještě druhé krycí jméno „Franta“. Pražská řídicí úřadovna gestapa mu za týden vystaví falešné doklady na jméno Jiří Král, úředník z Prahy. A dostane i novou pracovní knížku.

Sazebník

Kirchner mu pak ve svém bytě předloží chlapskou dohodu:
Pevná měsíční odměna 500–1 500 K.

Za zprávy vedoucí k odhalení hospodářských zločinců 300 K.

Za zvlášť důležitá odhalení 500 K.

Při úspěších jednorázová odměna 2 000–10 000 K.

Náhrada výloh (cestovné, stravné).

Za zprávy vedoucí k odhalení nebezpečného nepřítele též odměna oděvem zabaveným úřadovnou, uhlí, cigarety, lihoviny a potravinové lístky.

Podřadné maso

Na Bohoušovo přímé hlášení je zatčen Josef Bílek, ředitel továrny na uzeniny v Kostelci, která dodávala wehrmachtu masové konzervy. Bohouš „Nit“ v hlášení pro Kirchnera napíše: „Bílek zpracovává pro německé vojáky podřadné maso,

ukrývá 50.000 kusů konserv. Je přítel Židů a svobod. zednářů.“ Udání, které se podivuhodně zachovalo do dnešních dnů v archivu komunistické Státní bezpečnosti.

Chalupa, Lovčí, Lívanec / Jelen, Grand, Wanze

Bohouš „Nit“ se osvědčil. Zatčených Čechů na jeho podnět přibývá. Kirchner překládá do němčiny jeho zprávy a horlivě je nosí veliteli. Kostnatý kriminální rada SS-Obersturmführer Heinrich Gottschling si mne ruce. A „Nit“ dostává nové spolupracovníky. Ostříleného ohaře Otakara Chalupu alias Rudu Jelena alias B-22, který vyslídí i dobře zakonspirované české odbojáře a který za sebou na Moravě nechal spoušť desítek zatčených a zavražděných vlastenců. K nim je přidělen Nacházel „Luft“, Volf „Soda“, Lovčí „Grand“ a Lívanec „Wanze“. A dostanou pořádné teritorium — tři rozlehlé okresy na Vysočině. Mají je vyčistit od škůdců velkoněmecké říše.

Říjen 1944

Les Strnadka u Hřibčícího. Příslušníci gestapa se svými konfidenty vymysleli ďábelský plán — vykopat v lese bunkr, vše důkladně zamaskovat a převtělit se ve fingovaný partyzánský oddíl, který organizuje odbojovou činnost a připravuje vznik ilegálních národních výborů po celé Vysočině. Do této podzemní pasti Bohouš „Nit“ a jeho druhové postupně vlákali desítky naivních odbojářů, kteří přespávají na pryčně mezi převlečenými gestapáky a nechtěně vyzrazují skryše, hesla a řadu dalších spolupracovníků či skrývaných kamarádů, kteří zdrhli z totálního německého nasazení. Většina z nich vzápětí skončí v Terezíně či jiném německém koncentráku nebo je při přestřelkách zastřelena. Podobné volavčí sítě budou po komunistickém puči úspěšně využívány komunistickou Státní bezpečností.

Rádio

Bohouš „Nit“ dostane za svou první akci v terénu radiový přijímač. Ukradený zatčenému majiteli elektroopravny Žákovskému.

Vojslavice

Bohouš „Nit“ zazvoní na faře ve Vojslavicích u faráře Metoda Ťoukálka, „zahraje“ před ním krajského pověřence pro ustanovování ilegálních národních výborů a prosí o pomoc při shánění potravin pro utečence z Německa. Farář mu pomoc ochotně slíbí, dá mu nemalý obnos peněz, potravin a mouku. Ťoukálek a několik jeho farníků je vzápětí zatčeno a jen pár z nich zázrakem přežije tyfovou epidemii v Terezíně a dočká se konce války.

V kostele

Bohouš „Nit“ vlezte i do humpoleckého husitského kostela. Potká tam faráře Jaroslava Surého. Ani on v Bohoušovi nerozpozná krysu a důvěřuje mu. Během zatýkání Surý bleskově spolyká papírový leták. Při výsleších na tábořském gestapu nevydrží několikadenní mučení a je donucen vyklopit jména spolupracovníků v humpoleckém odboji. V Terezíně přečká epidemii skvrnitého tyfu. Po válce bude farář zatčen a obviněn pozůstalými po zavražděných odbojářích, že spolupracoval s gestapem. Nakonec bude zproštěn viny. Zemře pár dní před 17. listopadem 1989.

Predátor nad Humpolcem

Bohouš „Nit“ si oblíbil humpolecký hotel Tachovský, stojící naproti železničnímu nádraží. Do pokoje s výhledem na město mu číšník Pešout nosí oblíbený likér. Je to strategické místo, ze kterého jako nějaký predátor může vyrážet pěšky na své obchůzky a chladnokrevně se zahryzávat do sanice svých důvěřivých obětí.

Výprava gestapa za slivovici

Bohouš „Nit“ je rád, že už nemusí šít a látat. Za vydělané peníze „z chycených duší“ si pořídil nový oblek, bílý pulovr a kolo. Je vděčný svým zaměstnavatelům. Při jedné slídliské výpravě zjistí, že jistý krejčí Dalík v Želivě ukrývá ve čtrnácti sudech asi patnáct set litrů padesátiprocentní slivovice. A svůj nález okamžitě telefonicky hlásí do Tábora. Příslušníci gestapa zajásají. Tolik chlastu! Vymyslí plán — přepadnou v noci Dalíka, budou hrát partyzány a sudy na nákladním autě odvezou. Dvanáct do civilu převlečených a plně vyzbrojených mužů v noci obklíčí Dalíkovu usedlost. Připlíží se na zahradu, a když rozespálý Dalík vyleze v pyžamu ven, aby se vymočil, zařve přepadové komando do noci: „Ruce vzhůru! Tady partyzáni. Naval kořalku!“ A chtějí klíče od skladu. Když jim krejčí trāsavým hlasem ve tmě vysvětlí, že klíče nemá, že vchod je dobře zabezpečený a že uskladněné sudy jsou majetkem jistého vysoce postaveného příslušníka SS z Prahy, a ukáže jim k tomu německé doklady, gestapáci tiše zuří, pomalu vycouvají a celá cháska ještě za tmy odjede nákladákem. Cestou se jim ke všemu v Pacově porouchá auto, Kirchner do něj v nasranosti kopne (musí se totiž do Tábora doštrachat vlakem) a ke Drewovi procedí: „Za tohle dostane Bušta do držky.“

27. ledna 1945

Poslední válečná zima. Noc předtím napadlo půl metru čerstvého sněhu. Jednatřicetiletý lesní správce Karel Pulec, před válkou poručík prvorepublikové armády, kterému se po okupaci nepodařilo utéct do zahraničí, organizuje v kraji kolem řeky Želivky ilegální odbojovou organizaci. Už několik měsíců shání zbraně a výbušniny, dává dohromady odhodlané mladé muže, schopné se postavit Němcům. Sympatický svalnatý atlet, skvělý lyžař a běžec, sjíždí opatrně na motorce značky Ariel po kluzké ledové silnici do údolí,

kterému se kdoví proč říká Kobylí důl. Na sobě má černý pogumovaný kabát a pod ním prvorepublikovou vojenskou uniformu. V náprsní kapse má schovaný svatý obrázek, který mu tam před měsícem zastrčila matka. Na krajinu padá soumrak. Sníh odráží první stíny stromů a osamělých postav. Od pěti hodin se v Kobylím dole má konat tajná schůzka svolaných odbojářů. Nikdo netuší, že ji jeden z místních, Václav Pátý, prozradil dopoledne „odbojáři Frantovi“ alias „Niti“ alias Bohouši Buštovi. Pulec, který se s ním již před týdnem setkal, jeho řečem nevěří. A nedůvěřuje ani jeho měkké, rozbředlé tváři. Jenže Bohoušova ďábelská intuice ani tentokrát nezklamala. Je přesně tam, kde být má. Kde se něco děje. Ze zahrádecké pošty volá velitele jagdkommanda, protipartyzánského stíhacího oddílu, Josefa Mischingera a oznamuje čas schůzky. Ten s oddílem v zimních bílých kombinézách a s protektorátními četníky z Ledče obkličuje Kobylí důl, kde tiše vyčkávají, aby mohli zatáhnout smyčku. Na místo se sněhem prošlapou tři odbojáři z okolních samot a „odbojář Franta“ v zimní čepici a kabátě. Už slyší přijíždět Pulce. Ten ve chvíli, kdy odbojář sjede k odbočce, vypne motor a chce motorku opřít, uslyší zařvání od lesa: „Halt! Ruce vzhůru! Halt! Nikdo ani hnout!“ Pulec pouští motorku a začne sprintovat k Tomkovu mlýnu. Odbojáři Kluch a Pipek se škrábou do stráně, kde je kulometem prostřelí Mischinger, zkušený příslušník SS, který má za sebou boje v Polsku a Rusku. Oba se jak balvany skulí do sněhové závěje. Chroptí a pomalu umírají. Strádal a Bušta zvedají ruce nad hlavu. Pulec je za zátočinou zasažen do paže a boku výstřelem českého četníka Šulce. Při běhu si všimá, že silně krvácí a beze stop by daleko neutekl. Rozhodne se rychle. V potoce zničí seznam spolupracovníků. Za očima mu proběhne sled obrazů z dětství a matčina tvář. Vytáhne pistoli a prostřelí si spánek. Tělo padne do sněhu. Vše trvá jen několik vteřin. Bohouš „Nit“ je teatrálně zatčen, aby

nezbudil pozornost, a druhý den propuštěn. Těla postřílených naházena na korbu nákladáku a odvezena do Tábora. Odměna pro Buštu od šéfa Gottschlinga za tři duše je mimořádná — 5 000 K a 150 cigaret. V celém kraji probíhá několik dní masivní zatýkání a brutální výslechy. Vyražené zuby, zlomené prsty, ruce vyvrácené z kloubů. Cíl: Terezín.

Pistole

Bohouš „Nit“ také dostává od svého šéfa jako trofejní úlovek Pulcovu pistoli TT-33 (Tokarev). Stále si ji prohlíží a nemůže pochopit, že se někdo může sám zastřelit. „Já bych to nemohl udělat, život je přeci tak pěkný,“ a zastrkává zbraň do koženého pouzdra.

2 plnicí pera, 1 zapalovač, 2 hřebeny, zrcátko

Válka je u konce. Mnozí z tábořských příslušníků gestapa pálí rychle dokumenty a utíkají v civilním přestrojení směrem do Bavorska k Američanům. Bohouš „Nit“ se se svými kumpány skrývá v Táboře a očekává, že jim někdo pomůže. „Strejdo, to přeci nemůže takhle dopadnout,“ hádá se s Politzarem, tedy vlastně zase už Policarem. Bohouš je nakonec zatčen v Praze. U sebe má: 1 265 K, 2 plnicí pera, 1 náprsní tašku, 1 brýle, 1 zapalovač, 2 hřebeny, zrcátko, nůž, svazek klíčů, zápisník s nečitelnými poznámkami. „A kde máte pistoli?“ — „Tu jsem dostal jako trofejní úlovek, za odměnu. Měla pěknou gravírovanou rukojeť. Byla po tom Pulcovi, který prý ji zase dostal od nějakého ruského parašutisty. Před svým odchodem z Tábora jsem ji vsunul pod mostek u Čelkovic.“ Příslušník Sboru národní bezpečnosti praporčík Jan Tuna ji tam za dva dny skutečně najde.

Popov a Bondarenko I.

Bohouš Bušta je eskortován na Vysočinu a ve Žďáře dva týdny vyslýchán a vytěžován ruskými zpravodajci z NKVD

(sovětské tajné policie) majorem Popovem a poručíkem Bondarenkem, kteří si obsáhly spisový materiál, získaný od konfidentů gestapa, vzápětí odvezou do Vídně. Bohoušovi o svém přesídlení do Vídně řeknou. Možná i víc. Bohouš pak měsíce čeká na vyřčení trestu ve vězeňské cele číslo 3 okresního soudu v Humpolci.

Červen 1945

Výslechová místnost Sboru národní bezpečnosti, stanice Humpolec. Přítomní člen Okresního národního výboru Hrala a tři strážmistři, z nichž jeden zapisuje výpověď na psacím stroji. Muž s vyčesanou pěšinkou uprostřed vlasů slabým hlasem popisuje svou činnost za války. Bez sebemenší lítosti i s trochou hrdosti vypoví: „Podařilo se nám rozkrýt ilegální podzemní hnutí ve třech okresech a úplně ho zlikvidovat. Na základě naší práce zatkli na 350 osob. Byli jsme postrachem pro úřady i veřejné orgány.“ Strážmistr se ho zeptá: „A kolik jich asi přežilo válku?“ Bohouš Bušta mlčí. Později strážmistr k protokolu dopíše obyčejnou tužkou: „K dnešnímu dni jsem zjistil, že ze zatčených po řádění konfidentů Bušty a ost. zahynulo či bylo popraveno či zastřeleno 80 Čechů.“

28. srpna 1945

Hluboká nad Vltavou. Stará paní píše inkoustovým perem na list papíru dopis paní Miloslavě Blažkové do hájenky v Zahájí: „Vážená paní! Jsem tak nešťastná matka, že snad větší bolest již mě nemůže potkat. Já jsem měla Karla tak ráda! Co jsem mu viděla na očích, že by chtěl, hned jsem se snažila mu ve všem vyjít vstříc a co mám dnes — jenom do smrti velký žal. Toho druhého září nevím, jestli na tu oslavu pojedou — chci zde v tichosti si zaplakat... To mě Pán Bůh navštívil krutou ranou. Kdo může za jeho smrt? Bude viník vypátrán a spravedlivě potrestán? Do smrti již žádnou

radost mít nebudu. Jak jsou jiné matky šťastné, dnes se to všechno raduje a on, chudák se na to tolik těšil, můj drahý Karel. Zarmoucená matka Marie Pulcová.“

2. září 1945

Neděle, pouhý půlrok po smrti tří odbojářů, Pulce, Pipka a Klucha, se v údolí, kterému se říká Kobylí důl, koná slavnost k uctění jejich památky. Bude odhalena pamětní deska a v kovové truhličce uložen jejich popel do výklenku ve skále. Je krásné počasí, ze širokého okolí se sjelo několik tisíc lidí. Před samotným odhalením napochoduje mezi dav čestná partyzánská jednotka. Ke slavnostní salvě připravit! Pal! Druhá salva — pal! Třetí salva — pal! V té chvíli vojáci přestřelují ostrými náboji dráty vysokého elektrického napětí, které padají do davu. Děsivý ryk a zmatek. Někteří prchají, jiní řvou: „Jsme přepadeni! Němci!!“ Dráty srší jiskry a jak jedovatí hadi se kroutí a točí a zasekávají se smrtelně do lidského masa, které se škvaří a pálí a smrdí a mění se v černou zuhelnatělou larvu. Hrozný zápach spálených těl se pak dlouho nese krajem. Na místě bylo elektrickým proudem usmrceno sedm lidí. Další desítky měly těžká zranění, popálenou kůži, upálené prsty, nohy, ruce či části hlavy. Velitel partyzánské jednotky bude za svou nedbalost při čestné salvě odsouzen na pouhé čtyři měsíce.

Žádám

Dolní Cerekev. Někdo z úředníků píše na psacím stroji věty, které na konci podepíše ženská ruka: „Zemskému národnímu výboru v Praze. Věc: B. Bušta — žádost o propuštění. Můj syn Bohuslav Bušta jest krejčím a podporoval mne ze svého výdělku, neboť jsem zcela nemajetná, 63 let stará, těžce nemocná a práce neschopná.

Já sama pobírám toliko měsíční rentu 200,— Kč, ze které nemohu být živa.

Syn Bohuslav jest ve vazbě již od 12. května 1945, kdy se dal sám dobrovolně úřadu k dispozici a byl zajištěn. Vzhledem k tomu ŽÁDÁM tímto uctivě, aby byl ze zajišťovací vazby propuštěn na svobodu, ježto má stále bydliště u mne v Dolní Cerekvi, takže žádné nebezpečí útěku u něho hrozit nemůže a byl již vícekrát vyslechnut. 12. listopadu 1945

Antonie Buštová
vdova.“

Pořízení šibenice

Na konci listopadu 1945 se v Pelhřimově koná Mimořádný lidový soud s Františkem Policarem. Bohouš je eskortován jako svědek. Naposledy uvidí strejce hoteliéra. Teď vyhublý a zešedivělý Policar tvrdí, že „Kapitán byla jen přezdívka, daná mi z legrace“. Bohouš vystoupí: „Strejdo, teda... pane obžalovaný, ne ne, v bunkru při schůzkách to bylo používáno jako krycí jméno, nikoli snad jako nějaká přezdívka.“ Druhý den večer, 30. listopadu, bude Policar oběšen na dvoře okresního soudu a tělo zakopáno ještě v noci na místním hřbitově. Kat Josef Kutlvašr si za stavbu šibenice řekne padesát korun. To eskorta gestapáka Kirchnera stála o něco více, 167,50 Kčs.

Popov a Bondarenko II.

V noci z 22. na 23. dubna 1946 uprchli z humpolecké věznice za pomoci šperháku, malířských štaflí a deky tři muži. Bylo vyhlášeno celostátní pátrání. Konfidenti Bukač s Nacházelem byli za několik dní dopadeni. Bohouš Buštů se svým útěkovým kumpánům před rozloučením za Humpolcem ve tmě svěřil, že prchá do ruské okupační zóny ve Vídni. A vyslovil jména Bondarenko a Popov. Poslední zpráva o směru Buštova útěku to potvrzuje. Starosta jedné rakouské příhraniční obce nahlásil, že uprchlík, jehož popis se shoduje s Buštovým, se ve vsi ptal na nejbližší ruskou posádku.

V nepřítomnosti

Bohuslav Bušta byl 9. prosince 1946 v nepřítomnosti odsouzen Mimořádným lidovým soudem v Kutné Hoře k trestu smrti provazem.

1947

Gestapáci Drewa, Kirchner a Gottschling jsou odsouzeni k trestu smrti a popraveni. A s nimi konfidenti Nacházel a Chalupa. V Kobylicích dole nenašel pokoj a klid ani popel tří odbojářů. Urnu s popelem Pulce, Klucha a Pipka ukradl neznámý šílenec. Po několika měsících byl vypátrán pachatel, jakýsi Jan Dvorský s manželkou, kteří přiznali, že popel vysypali v lese na Pekelsku a schránku pohodili. Domnívali se, že je ze vzácného kovu a že se v ní nacházejí nějaké cennosti. Byla plechová.

V přestrojení

Bohouše Buštu viděla jeho kamarádka z mládí Milada Trečková v roce 1956 nebo 1957 v Cerekvi, kterak jde v podvečerních hodinách v přestrojení, s vlasy obarvenými na zrzavo a s fousky pod nosem, navštívit svého bratra. Stále pro něj platí: „Trest smrti provazem bude proveden 24 hodin po dopadnutí odsouzeného.“

Ve lži

Z mrtvého hrdiny, odbojáře a masarykovce poručíka Karla Pulce vyrobili ideologičtí publicisté v sedmdesátých letech oddaného komunistu, zakladatele bolševické buňky a prototyp socialistického člověka. Český četník Šulc, který Pulce postřelil, nebude za tento čin nikdy souzen.

1970

V roce 1970 si soudruh Volf ze Státní bezpečnosti ke jménu Bohuslava Bušty poznamenal: „Přichází však v úvahu

zatčení odsouzeného a jeho vzetí do trestu v případě, že by byl na území ČSSR. Zjistit nynější místo pobytu odsouzeného v cizině a k dalšímu možnému využití případu.“

To byste se divil

Protinacistický odbojář Vojtěch Kavřík, který v roce 1944 Buštovi také naletěl, byl zatčen, tvrdě vyslýchán, v tábořském vězení se dočkal konce války (po válce byl nesmyslně prošetřován z možné kolaborace) a zemřel před několika lety, mi o Bohoušovi řekl: „Byl to primitiv. S úplně vylágrovaným svědomím. Když mě v sedmdesátých letech vyslýchali estébáci a narazili jsme na protektorát, jeden z nich prohlásil: Myslíte, že o Buštovi nevíme?! To byste se divil, pro koho dnes pracuje.“

Onkel und Tante

Příbuzným Bohouše Bušty chodily od šedesátých let do Cerekve vždy k Vánocům pohledy s razítkem německého Mnichova. Kostrbatým písmem tam pravidelně stálo: „Pekny vanocni pozdrav s pranim klidu a zdravicka preji Onkel und Tante Zwirnovi.“ Přicházely do poloviny devadesátých let. Pak se odmlčely.

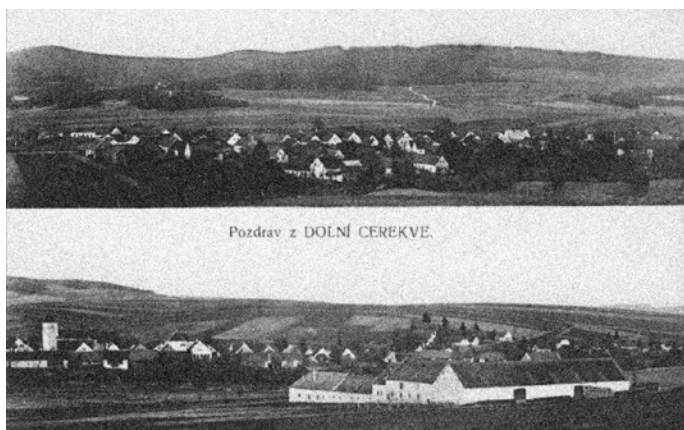
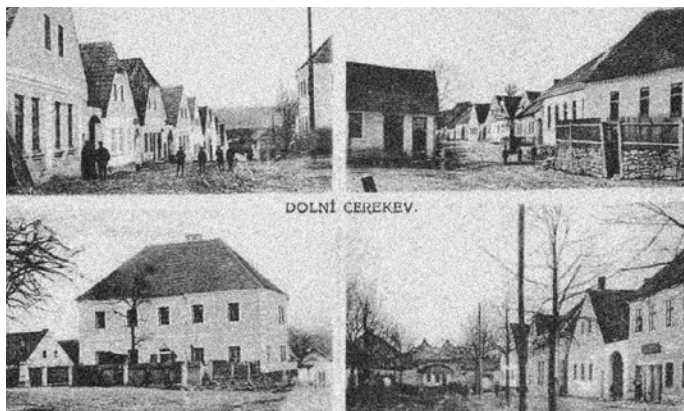

ho Města do Humpolce nabádal mě Va
mu sdělil, kde se budu event. zdržov
rchnouti a na místě, které jsem měl
i a pak uprchnouti k angličanům.

Busta Bohuslav.

**Rodné a domovské stavení Bohuslava Bušty v Dolní Cerekvi č. p. 184,
z něhož vyrážel na své konfidentské výpady. Dům je dnes přestavěn.**

Úhledný podpis krejčovského pomocníka Bohuslava Bušty.

Městys Dolní Cerekev na Vysočině. Zde se Bohuslav Bušta 23. listopadu 1909 narodil, navštěvoval obecnou školu a stal se krejčovským pomocníkem. V Cerekvi žil se svou matkou Antonií, rozenou Policarovou, jeho otec Emanuel zemřel na bojišti první světové války.

Hotel Svoboda na náměstí v Horní Cerekvi, který měl od třicátých let dvacátého století v pronájmu František Policar, Buštův strýc. Strategicky zvolené místo setkávání kolaborantů a přívrženců německého nacionalismu z Vysočiny s příslušníky tábořského gestapa.

Náměstí v Horní Cerekvi s hotelem Svoboda. Příslušníci gestapa sedávali v hotelové kuchyni nebo v salonku s okny do dvora.